

Навіны для Беларусі

Нумар XV (чэрвень)

26 чэрвеня 2008 года

Office for a Democratic Belarus

У нумары:
Кампанія за зніжэнне кошту Шэнгенскіх віз у ПАРЭ

Рада ЕЗ падтрымала прапанову актывізаваць адносіны з усходнімі суседзямі

Беларускія эксперты наведалі Брусель

Беларускія творцы ў свеце: Барыс Забораў

Андрэа Рыгоні заклікае знізіць кошты Шэнгенскіх віз для беларусаў

візу. Гэта сума складае амаль траціну сярэднемесячнага заробку ў краіне. Кошт візы і бюракратычныя перашкоды ствараюць велізарныя цяжкасці для звычайных беларускіх грамадзян, асабліва студэнтаў, моладзі і бізнесоўцаў, калі яны спрабуюць ажыццявіць падарожжа па Еўропе, і яшчэ больш абмяжоўваюць іх кантакты з жыхарамі Еўразвязу.

знізіць кошт шэнгенскіх віз для Беларусі толькі тады, калі краіна далучыцца да Еўрапейскай палітыкі добрасуседства (ЕПД).

Мы, тыя хто падпісаўся пад дэкларацыяй, лічачы, што падтрымка такіх высокіх коштаў на візы супярэчыць імкненню не ізаляваць звычайных беларусаў, просім Еўрапейскі Звяз і нацыянальныя ўрады ўтварэння знізіць кошт Шэнгенскіх віз і спрасціць працэдуру іх атрымання для беларускіх грамадзян, каб павялічыць іх мабільнасць настолькі, насколькі гэта магчыма”.

24.06.2008

Падрыхтавана ОДБ

1

Падчас пасяджэння палітычнага камітэта па Беларусі, якое адбылося ў рамках вясновай сесіі Парламенцкай асамблеі Рады Еўропы, адмысловы дакладчык па Беларусі Андрэа Рыгоні заклікаў парламентароў падпісаць дэкларацыю за зніжэнне кошту шэнгенскіх віз для беларускіх грамадзян.

1-2

Ніжэй прыведзены пераклад тэксту дэкларацыі:

2

“Сярод еўрапейцаў беларусы вымушаны плаціць самую высокую цану — 60 еўра за аднаразовую Шэнгенскую

2-4

Рада Еўразвязу ўхваліла прапанову па інтэнсіфікацыі ўсходняга накірунку Еўрапейскай палітыкі добрасуседства

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

Рада Еўрапейскага Звязу ўхваліла прапанову па развіцці ўсходняга напрамку Еўрапейскай палітыкі добрасуседства, што будзе выражацца ў больш актыўным супрацоўніцтве ЕЗ з

усходнімі суседзямі ў двухбаковым і шматбаковым фармаце.

Еўрапейскі Звяз пагаджаецца з неабходнасцю і надалей заахвочваць рэгіянальнае супрацоўніцтва са сваімі ўсходнімі суседзямі ў тым ліку і двухбаковае супрацоўніцтва паміж асобнымі краінамі і ЕЗ на

аснове дыферэнцыяцыі і індывідуальнага падыходу.

Нагадаем, што прапанова паглыбіць супрацоўніцтва з усходнімі суседзямі ЕЗ сыходзіла ад Польшчы і Швецыі. У ёй адзначаецца, што геаграфічна больш інтэнсіўнае супрацоўніцтва павінна ажыццяўляцца паміж 27 краінамі сябрамі Еўразвязу і шасцю

Мы ў сёпіве

www.democraticbelarus.eu

Рада Еўразвязу ўхваліла прапанову па інтэнсіфікацыі ўсходняга накірунку Еўрапейскай палітыкі добрасуседства (заканчэнне)

ўсходнімі партнёрамі па ЕПД: Украінай, Малдовай, Азербайджанам, Арменіяй, Грузіяй і Беларуссю. Супрацоўніцтва з Беларуссю пры гэтым павінна першапачаткова ажыццяўляцца на тэхнічным і экспертным узроўнях, яго пашырэнне стане магчымым са з'яўленнем больш спрыяльных умоў (“Навіны для Беларусі” – падпісанне пагаднення паміж Беларуссю і Еўрапейскай камісіяй пра паўнаўладны ўдзел у ЕПД).

23.06.2008

Падрыхтавана ОДБ

Нашы праекты

Беларускія эксперты наведалі Брусель

11-12 чэрвеня на запрашэнне “Офісу за дэмакратычную Беларусь” і славацкай фундацыі “Понціс” (Pontis Foundation) Брусель

наведала група беларускіх экспертаў. Эканаміст Аляксандр Чубрык з Даследчага інстытута ШПМ і старшыня Фонда па развіцці прававых тэхналогій Алена Танкачова сустрэліся з афіцыйнымі прадстаўнікамі Еўразвязу, розных даследчых калектываў і міжнародных грамадскіх арганізацый. Акрамя таго, з ініцыятывы Пастаяннага прадстаўніцтва Славацкай Рэспублікі ў ЕЗ адзінаццатага чэрвеня быў арганізаваны брыфінг па сітуацыі ў

Беларусі пад назвай “Адносіны паміж Беларуссю і Еўразвязам: пост-вераснёўскія перспектывы”. Наведвальнікі брыфінгу змаглі атрымаць інфармацыю па эканамічнай сітуацыі ў краіне, задаць пытанні пра цяперашні стан адносін паміж Беларуссю і Расіяй і пра маючыя адбыцца ўвосень гэтага года парламенцкія выбары. “Офіс за дэмакратычную Беларусь” выражае падзяку ўсім арганізатарам візіту.

14.06.2008

Падрыхтавана ОДБ

Культура і мастацтва

Беларускія творцы ў свеце: Творчая аўтаномія Барыса Заборава

Барыса Заборава лічаць першапраходцам многія сучасныя беларускія мастакі. Ён застаецца непераўзыйздзеным аўтарытэтам з таго часу, калі рэха яго творчых здабыткаў у Францыі дакацілася да Радзімы. Як раней Шагал і Суцін, Барыс Забораў прайшоў шлях станаўлення ў якасці вядомага мастака ў краіне, якая традыцыйна з'яўляецца заканадаўчай эстэтычнага пачуцця і вельмі патрабавальна ставіцца да тых, хто рызыкнуў заявіць пра свае творчыя амбіцыі.

Досвед нашага земляка цяжка пераацаніць, таму наведзеце яго майстэрню ў Парыжы лічаць за

гонар шматлікія беларускія, а таксама і расейскія дзеячы культуры: паэты, пісьменнікі, акцёры. Аўтар гэтага артыкулу таксама быў ашчасліўлены такой магчымасцю.

Творчы свет Барыса Заборава не вычэрпваецца толькі адным вымярэннем. Да сваёй эміграцыі ён працаваў галоўным чынам у жанры кніжнай графікі, за што і атрымаў шэраг узнагарод на міжнародных конкурсах. Другое вымярэнне пачынаецца з цэлага жывапіснага свету, які мастак стварыў, жывучы і працуючы ў Францыі, і што рэтраспектыўна адсылае да

Беларускія творцы ў свеце: Творчая аўтаномія Барыса Заборава (працяг)

ўспамінаў дзяцінства, гісторыі, убачанай праз састарэлыя фатаграфіі, кнігі, вобразы “сышоўшай з яснай явы” вёскі. У гэтых двух вымярэннях можна ўбачыць адну агульную і вельмі істотную рысу – аўтаномію творцы, самастойнасць мастацкага бачання свету.

Мастацтва ў Савецкім Саюзе знаходзілася пад ідэалагічным дыктатам, у капіталістычным грамадстве яго пераследуюць камерцыялізацыя і засілле мас-культуры. Толькі чалавек з моцнай пазіцыяй можа супрацьстаяць гэтым негатыўным тэндэнцыям. Барыс Забораў вызначаўся такой пазіцыяй заўсёды.

Прыслужніцтва ў таталітарным грамадстве, нават калі яно толькі і адлюстравана ў мастацкіх творах, можа мець вельмі злачынныя, непрадказальныя наступствы. Чаго, напрыклад, варта культ асобы Сталіна, які на дзесяцігоддзі замацаваўся ў свядомасці людзей. Адбылося гэта не без удзелу шматлікіх “служак культу” ў постаці мастакоў, паэтаў, кампазітараў, якія праслаўлялі тырана ў сваіх творах...

Барыс Забораў змог супрацьстаяць мастацкаму сервілізму і ў часе, калі ствараў у Савецкім Саюзе.

Працуючы ў жанры кніжнай ілюстрацыі, мастак звяртаўся да сусветнай літаратурнай спадчыны: твораў Шэкспіра, Дастаеўскага, Уальда. Кніжная графіка, як ён сцвярджае, у тыя часы давала магчымасць быць адасобленым ад сацыялістычнага будаўніцтва. Аўтар знаходзіў у жанры тую нішу свабоды, якая была вельмі адмежаванай у творчым працэсе краіны. Яго падыход да

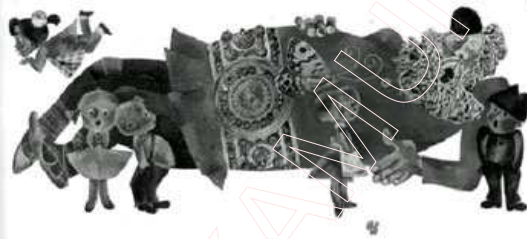
ілюстравання вызначаўся ўласнай канцэпцыяй бачання твора. Так, аўтар прачытваў Шэкспіра паноўму, знаходзіў аналогіі твора ў выяўленчым мастацтве, сюжэтах і вобразах Гіераніма Босха, Брэгеля-старэйшага, чым яшчэ больш узмацняў агульначалавечае гучанне літаратурнага твора. Такое мастацкае прачытанне нельга назваць чыста ілюстрацыйным. Аўтарскае прачытанне класікі выдае глыбокі інтэлектуальны пошук.

Дзякуючы Забораву па-шагалаўску загучала рамантычная паэма Якуба Коласа “Сымон-музыка”. Такім чынам літаратурны твор запісваўся ў сусветны культурны кантэкст, у чым ілюстратар апярэджаў і літаратурных крытыкаў, і даследчыкаў культуры.

Эміграцыя ў Францыю ў застойныя брэжнёўскія часы была ўчынкам, што казаць, дзёрзкім, улічваючы абставіны савецкіх рэалій. Такі ваяж падаваўся тады падарожжам у адзін бок... У 45 год усё трэба было

пачынаць спачатку.

Як часта бывае, вобраз Радзімы яшчэ больш

Ілюстрацыя да кнігі Р. Барадуліна “Раскідач”

узмацняецца, становіцца больш выразным на чужыне. Мастак, творца “носіць цэлы край з сабою”, як вобразна зазначыў Р. Барадулін у вершы, прысвечаным Адаму Міцкевічу. Нібы старую кінастужку, мастак пачынае пракручваць далёкія сюжэты дзяцінства, вёскі у сваіх жывапісных палотнах, вядзе своеасаблівы дыялог са старой фатаграфіяй. Крытыкі знайшлі гэтай з’яве адпаведную назву – трансэндэнтальны рэалізм. Мастак даволі скептычна ставіцца да словатворчасці на глебе яго твораў. Падаецца, гэтым аўтар ахоўвае містыцызм, уласцівы ягонаму мастацтву. Сапраўды, не ўсё у гэтым

свеце павінна быць выказаным, патлумачаным і зінтэрпрэтаваным.

У творах Заборава вобраз Бацькаўшчыны адлюстроўваецца на прыкладзе лядашчых гаспадарчых пабудоваў, дзе можна ўбачыць і людскі быт, і беларускую прыроду. У яго творах мы не знаходзім канкрэтныя выявы гэтага, але яно адчуваецца разам са шчымлівай настальгіяй па сыходзячай традыцыйнай вёсцы, светабудове *homo faber*. Вобраз радзімы ў творчасці мастака паўстае не абстрактным і гераізаваным, а спалучаным з агульначалавечымі каштоўнасцямі ды індывідуальнымі перажываннямі.

Барыс Забораў на Захадзе крытычна ставіцца да камерцыялізацыі мастацтва і засілля мас-культуры, адстойваючы свой погляд не толькі ў мастацкіх творах, але і публіцыстыцы.

Аглядаючы творчы шлях мастака, пачынаеш пераконвацца, што падзел яго творчасці на эміграцыйны і даэміграцыйны перыяд – рэч даволі штучная.

Агульнае вымярэнне яго творчасці адлюстроўвае манаграфія-фаліант на 495 каляровых і чорна-белых старонках, дзе паказаныя здабыткі мастака ў жывапісе, скульптуры, кніжнай ілюстрацыі і сцэнаграфіі. Усё зліваецца ў адзін яскравы і шырокі творчы шлях з мноствам вымярэнняў. Нязломнай застаецца і лінія яго творчай аўтаноміі. Яго канцэпцыя ілюстравання кнігі пераўвасабляецца ў стварэнне скульптурных кампазіцый – своеасаблівых помнікаў старым кнігам, з пажоўклымі пераплётамі, застылымі акуллярнымі аправамі паміж старонак. Наколькі актуальна і пранікліва такая вобразнасць у святле занябання кнігі сучасным чалавекам, сыходу гэтага гуманістычнага сімвалу ў лету?

Калі паміраюць кнігі, ім з’яўляюцца помнікі.

У 2007 годзе Барысам Заборавым

быў выкананы помнік кнізе, які ўсталяваны ва ўніверсітэце Тэхніон гораду Хайфа (Ізраіль). Уласцівая яго ілюстратарскаму таленту сцэнаграфічнасць пераходзіць у дачыненне да сцэнаграфіі сапраўднай тэатральнай пляцоўкі, калі аўтар стварае касцюмы і антураж да спектакляў французскага тэатру “Камедзі Франсэз” (1992, 1994), маскоўскага “Et cetera” (2007). Зараз творца спрабуе сябе і ў кінематаграфіі, ён поўны новых задумаў і планаў, што толькі даводзіць творчы ўніверсалізм, характэрны для выдатнага прадстаўніка нашага краю – Барыса Заборавы.

Барыс Забораў – сусветна вядомы беларускі мастак, працуе ў станкавым жывапісе і графіцы, скульптуры, сцэнаграфіі. Нарадзіўся ў Мінску (1935), вучыўся ў Мінскім мастацкім вучылішчы (1949-1954), Санкт-пецярбургскім дзяржаўным акадэмічным інстытуце жывапісу, скульптуры і архітэктуры імя І.Рэпіна (1955-1958), Маскоўскім дзяржаўным акадэмічным мастацкім інстытуце імя В. Сурыкава (1958-1961). Сябра Саюза мастакоў СССР (1962-1980). З 1980 году жыве і працуе ў Францыі. Атрымаў шэраг узнагарод на міжнародных выставах мастацтва кнігі ў Ляйтцыгу (1965, бронзавы медаль), Маскве (1965, два срэбраныя медалі), Дрэздэне (1971, залаты медаль). Творы знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі (Мінск), Дзяржаўным музеі А. Пушкіна (Масква), музеі “Альберціна” (Вена), Цэнтры выяўленчага мастацтва Сэнсбюры (Норвіч), гарадскім музеі Дармштата, Карціннай галерэі Уфіцы (Фрэнцыя), прыватных зборах. Персанальныя выставы праходзілі ў галерэі Клода Бернара (Парыж, 1983), галерэі “Арт-пойнт” (Токіо, 1986), галерэі “К” (Амстэрдам, 1991), Музеі выяўленчага мастацтва імя А. Пушкіна (Масква, 1995), Рускім музеі (Санкт-Пецярбург, 2004). У 2007 годзе ў горадзе Хайфа Заборавым выкананы і ўсталяваны манумент кнізе.

Тэкст Ягора Сурскага

Творы Барыса Заборавы

Ілюстрацыя да апавесці
Ф. Дастаеўскага “Пакорлівая”

Хлопчык на ровары, 2003

Старая кабета і маладая аголеная, 1998